

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

VRHOVNI SUD

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 65 0 Rs 496860 16 Spp 2

Sarajevo, 27.01.2017. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 496860 15 Rs od 23.08.2016. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja na osnovu odredbe člana 61c. i člana 61d. Zakona o parničnom postupku (ZPP)¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH, održanoj dana 27.01.2017. godine, donio je:

O D L U K U

Usvaja se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornih pravnih pitanja pa Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izražava sljedeća:

I

PRAVNA SHVATANJA

“Da se institut zaštite minimalne plaće (kao instrument zaštite radnika od izrabljivanja, kao instrument pomoći radnicima sa niskim plaćama) i s tim u vezi Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju najniže satnice, odnosi na sve plaće i satnice, pa i one koje su veće od najniže satnice.

II

“Da sud nema ovlaštenja da primjenom kriterija propisanih odredbom člana 9. Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju Federacije BiH vrši usklađivanje najniže bruto satnice u skladu sa povećanjem troškova života i ukupnim privrednim napretkom, jer usklađivanje najniže bruto

¹ Službene novine Federacije BiH broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² Službeni glasnik BiH broj 66/12 i 40/14

satnice vrši Vlada F BiH na osnovu zvaničnih podataka Federalnog zavoda za statistiku.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 05.09.2016. godine Općinski sud u Sarajevu dostavio je ovom sudu zahtjev za rješavanje spornih pravnih pitanja u kojem je navedeno da je pred tim sudom podnesen veliki broj tužbi protiv tuženog, radi isplate razlike plaća po osnovu usklađivanja sa bruto satnicom zbog povećanja troškova života više od 5% u nominalnom iznosu za period od 01.12.2012. godine do 30.11.2013. godine, iz kojeg osnova tužitelji zahtijevaju isplatu iznosa od po 416,00 KM. Na glavnoj raspravi zastupnica tuženog je predložila pokretanje postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja koje se odnosi na zahtjeve tužitelja za isplatu razlike plaća po osnovu usklađivanja sa bruto satnicom zbog povećanja troškova života više od 5% u nominalnom iznosu. Obrazložila je da se zahtjevima ovih tužitelja, ali i u brojnim drugim predmetima traži isplata razlike plaća obračunata nominalnim povećanjem plaća, na osnovu rasta bruto/neto satnice, čemu osnov nalaze u odredbi člana 1. Izmjena i dopuna Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju Federacije BiH („Službene novine F BiH“ broj 22/08). Ovom odredbom je zaista i utvrđena mogućnost nominalnog povećanja plaća usklađivanjem bruto satnice, a uslijed rasta troškova života. Međutim, ovo usklađivanje, odnosno nominalno povećanje moguće je na temelju podataka koje iskazuje Federalni zavod za statistiku, na temelju rasta troškova života i ukupnog privrednog napretka. Poznato je da relevantne podatke, Federalni zavod za statistiku nije objavio.

Očitujući se na prijedlog zastupnice tužene, punomoćnik tužitelja je izjavio da je njihov tužbeni zahtjev osnovan u skladu sa primjenom Odluke Vlade F BiH broj V-290/08 od 15.4.2008. koja je donesena temeljem člana 9. OKU iz 2005. i usaglašenih stavova socijalnog partnera. Ova Odluka samo je potvrdila da je u F BiH došlo do povećanja troškova života, rasta cijena na malo i ukupnog privrednog napretka, zbog čega su i utvrđene, odnosno povećane najniža bruto/ neto satnica počev od 01.03.2008. godine. Potvrđujući da su satnice tužitelja u ovom predmetu veće od najniže satnice, punomoćnik ukazuje da je Odluka Vlade F BiH od 15.04.2008. godine donesena prije nego je izmijenjena odredba člana 9. Općeg kolektivnog ugovora, pa tužitelji zahtijevaju usaglašavanje plaće sa ovom Odlukom, kao jedino donesenom u tom pravcu.

Radi se o predmetima u kojima se kao sporna pojavljuju sljedeća pravna pitanja:

- može li se institut zaštite minimalne plaće (kao instrument zaštite radnika od izrabljivanja, kao instrument pomoći radnicima sa niskim plaćama) i s tim u vezi Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju najniže satnice, odnositi na sve plaće i satnice, pa i one koje su veće (ponekad i višestruko) od najniže satnice, kakav je slučaj konkretno;
- može li se obračunavati negativna razlika plaće prostim množenjem broja radnih sati i cijene rada po jednom satu za sve radnike jednako, a bez da se uračunaju svi relevantni parametri za obračun jedne plaće (broj realno ostvarenih radnih, plaćenih sati po, dakle uvećanoj satnici, umnoženo sa koeficijentom i uvećano za minuli rad);
- može li se na Odluku Vlade koja je donesena na temelju prethodno važeće odredbe člana 9. OKU i nije stavljena van snage, primijeniti metodologija „povećanja najniže satnice na sve plaće u istom nominalnom iznosu“, a bez podataka Federalnog zavoda za statistiku o povećanju indeksa troškova života i ukupnog privrednog napretka.

Prvostepeni sud je dao sopstveno tumačenje spornih pravnih pitanja izražavajući stav da je upitno može li se ovo pravno pitanje uopće smatrati spornim, s obzirom na pravosnažne presude Kantonalnog suda u Sarajevu, i da bi vjerojatno samo traženjem tumačenja od donosioca Odluke od 15.04.2008. godine sud mogao tačno utvrditi krug adresata na koje se odnosi (da li samo na najniže plaće ili na sve plaće u Federaciji BiH), u interesu zakonitosti naših odluka, zaštite i jednakosti stranaka u parničnom postupku, a pozivom na odredbe članova 61a. i 61b. Zakona o parničnom postupku, postavljamo zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja. Postupajući u smislu člana 61b. Zakona o parničnom postupku, a prema stavu tog suda, ovakvi zahtjevi su osnovani, jer Odlukom Vlade F BiH o utvrđivanju najniže satnice od 15.04.2008. godine, nije određen krug adresata – dakle, nije određeno na koje plaće konkretno se ona odnosi, pa se, dakle ima odnositi na sve plaće, pa i one koje se isplaćuju po višoj satnici od najniže. Pri tome, Vlada F BiH ovom Odlukom potvrđuje da je u periodu prije nego je Odluka donesena došlo do povećanja troškova života, u skladu s tim utvrđuje i povećanje satnice. Do danas, Vlada F BiH ovu Odluku nije stavila van snage.

S druge strane, ovakvi zahtjevi su neosnovani, jer je Odluka Vlade F BiH od 15.04.2008. donesena na temelju ranije važeće odredbe člana 9. OKU za teritoriju F BiH iz 2005. (Službene novine F BiH br.54/05) koja nije podrazumijevala povećanje najniže satnice za sve plaće u istom nominalnom iznosu. Kako, u smislu člana 9. (tada) važeće odredbe člana 1. Kolektivnog ugovora o izmjenama Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju F BiH, Federalni zavod za statistiku nije od 2008. objavljivao

podatke o povećanju troškova života većih od 5%, to nema ni osnova za primjenu Odluke Vlade F BiH radi povećanja plaće.

Vrhovni sud Federacije BiH smatra da se radi o spornim pravnim pitanjima od prejudicijelnog značaja za odlučivanje o predmetu postupka u većem broju predmeta, što opravdava zahtjev za njegovo razmatranje i zauzimanje pravnog shvatanja u smislu odredbe člana 61a.-e. ZPP. Pravna shvatanja zauzeta su u svrhu osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni.

U pogledu spornog pravnog pitanja može li se institut zaštite minimalne plaće (kao instrument zaštite radnika od izrabljivanja, kao instrument pomoći radnicima sa niskim plaćama) i s tim u vezi Odluke Vlade Federacije BiH o utvrđivanju najniže satnice, odnositi na sve plaće i satnice, pa i one koje su više od najniže satnice, po mišljenju ovog suda ovakav zahtjev se ima smatra osnovanim iz razloga jer Odlukom Vlade F BiH o utvrđivanju najniže satnice od 15.4.2008. godine, nije određen krug adresata, dakle, nije određeno na koje plaće konkretno se ona odnosi, pa se, ima odnositi na sve plaće, pa i one koje se isplaćuju po višoj satnici od najniže. Zbog toga je pravilno stanovište općinskog suda koje je izneseno u prijedlogu za rješavanje spornog pravnog pitanja iz tačke I.

Odgovor na pitanje da li sud ima ovlaštenja da primjenom kriterija propisanih odredbom člana 9. Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju Federacije BiH vrši usklađivanje najniže bruto satnice u skladu sa povećanjem troškova života i ukupnim privrednim napretkom, budući da usklađivanje najniže bruto satnice vrši Vlada F BiH na osnovu zvaničnih podataka Federalnog zavoda za statistiku.

Odredbom člana 9. OKU propisano je da se najniža bruto satnica usklađuje sa povećanjem troškova života, rasta cijena na malo i ukupnog privrednog napretka, najmanje jednom godišnje odlukom Vlade Federacije BiH na osnovu usaglašenih stavova socijalnih partnera u privrednom socijalnom vijeću za teritoriju Federacije BiH. Istom odredbom je propisano da ukoliko se troškovi života u posljednja 3 mjeseca povećavaju, najmanje 5%, vrši se obavezno usklađivanje najniže bruto satnice.

Iz navedene odredbe proizilazi da je obaveza Vlade F BiH da na osnovu podataka Federalnog zavoda za statistiku, vrši najmanje jednom godišnje usklađivanje najniže bruto satnice u skladu sa povećanjem troškova života i ukupnim privrednim napretkom na osnovu zvaničnih podataka Federalnog zavoda za statistiku.

Kako je dakle, odredbom člana 9. OKU utvrđena isključiva nadležnost Vlade F BiH da svojom Odlukom utvrđuje najnižu bruto satnicu, a na osnovu zvaničnih podataka Federalnog zavoda za statistiku, to po shvatanju Građanskog odjeljenja ovog suda činjenica da Federalni zavod za statistiku nije objavio zvanične podatke o povećanju indeksa troškova života i ukupnog privrednog napretka, a na osnovu kojih bi Vlada F BiH izvršila usklađivanje najniže bruto satnice, ne znači da je sudu dato ovlaštenje da u redovnom postupku, prostom računicom, vrši usklađivanje najniže bruto satnice.

Iz navedenih razloga, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je primjenom odredbe člana 61d. stav 1. ZPP, usvojilo zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za zauzimanje pravnog stave i odlučilo kao u stavu II izreke.

Predsjednica
Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo Jevtić s.r.